

To: [redacted] [redacted] @rivm.nl]; [redacted] [redacted] @rivm.nl]
From: [redacted]
Sent: Thur 2/11/2021 4:42:11 PM
Subject: FW: Pollen voor LuVo stuurgroep
Received: Thur 2/11/2021 4:42:11 PM

From: [redacted]
Sent: Wednesday, 10 February 2021 18:51:49
To: [redacted]; [redacted]; [redacted]; [redacted]; [redacted]; [redacted]
Cc: [redacted]; [redacted]
Subject: RE: Pollen voor LuVo stuurgroep

Hallo allemaal,

Ik heb het artikel net doorgelezen, hierbij op hoofdlijnen mijn samenvatting voor de duiding er van. Graag zsm jullie aanvullingen!

- Twee ecologische analyses:
  - Regressie op cross-sectionele pollen en meldingsdata, over alle landen heen
  - Longitudinale analyse per land op pollenconcentraties en meldingsdata
- Data van eerste dikke maand van covid-epidemie (eind feb-begin april), een periode dat testen werd uitgebreid in veel landen, en die ook overeenkomt met start pollenseizoen.
- Meerdere resultaten tonen dat pollenconcentraties slechts een klein effect hebben op meldingen; andere factoren zijn belangrijker. Bijvoorbeeld:
  - Fig 4 laat zien dat pollenconcentraties een grotere invloed lijken te hebben in gebieden met een hoge populatiedichtheid
  - Fig 6 laat zien dat in landen met een 'latere lockdown', waaronder NL, pollen geen enkele keer de hoogste correlatie zien met covid-19 meldingen. De timing van de lockdown is het meest bepalend. In landen met een vroege lockdown lijken pollen en temperatuur meer variantie te verklaren.
  - Voor NL zijn er twee meetstations en er werd geen effect gevonden van pollenconcentraties op COVID-19 meldingen
  - In the USA vind men geen effect van pollen; andere condities zijn erg verschillend voor de verschillende sites
  - Gemiddeld verklaren pollen 44% van de variantie. Dit is erg weinig in vergelijking met andere ecologische studies, waar meer factoren zijn meegenomen. Zie Gaudart (bijlage) waar zo'n 90% verklaard wordt, zonder inclusie van pollenconcentraties. Ook [redacted] noemde dat we in NL ongeveer 90% variantie verklaren als we wel temperatuur en humiditeit meenemen als omgevingsfactoren maar geen pollen.
- De auteurs zeggen dat ze expres geen data mee hebben genomen na begin april, omdat vanaf toen lockdowns werden opgeheven, en daarmee het effect van pollen minder goed in te schatten. Ik zou denken dat als het effect van pollen robuust is, je het nog steeds zou moeten kunnen vinden. Dit vind ik daarom een erg vreemde redenatie.

[redacted], werkzaam bij de WUR en medeauteur stelde twee vragen:

1. Kunnen pollenconcentraties meegenomen worden in het modelleren? Hij verwacht dat de pollenconcentratie een grote variantie in de besmettingen kan verklaren. *Zie hierboven; lijkt niet veel toe te voegen; maar als er goede data zijn, kan dat misschien een keer verkend worden door de modellers, mochten ze daar heil in zien. Hoeft de stuurgroep ook geen antwoord op te geven.*
2. Is er een handelingsperspectief mee te geven voor het pollenseizoen? Wie gaat dat oppakken? *Ik weet niet in hoeverre deze beschermen tegen allergische klachten? Als dat zo is, kan dat los van Covid een zinvolle interventie zijn. En als het beperkt tegen klachten, hoeven mensen zich niet te laten testen als ze niet zeker weten of hun klachten (alleen) door hooikoorts veroorzaakt worden. Volgens mij ging [redacted] deze vraag ook bespreken in de OMT werkgroep maskers maar wat kunnen wij hier over zeggen?*

